บทที่ 1
บทนำ

1.ความสำคัญของปัญหาการวิจัย

“Audio Description” หรือ “เสียงบรรยายภาพ” คือ การให้บริการเพื่อการเข้าถึงสื่อเกี่ยวกับการให้ข้อมูลด้านภาพที่จำเป็นและสำคัญในสื่อโทรทัศน์และภาพยนตร์ เช่น การแสดงการอธิบายลักษณะของตัวละคร สถานที่ เสื้อผ้า ภาษากายและการแสดงออกทางสีหน้า มีจุดประสงค์เพื่อสร้างความเข้าใจและความเพลิดเพลินแก่กลุ่มผู้มีความบกพร่องทางการมองเห็น (อารดา ครุจิต, 2557)

จากประวัติศาสตร์ “Audio Description” หรือ “เสียงบรรยายภาพ” เกิดขึ้นครั้งแรกที่ประเทศสเปนในราวปี ค.ศ.1940 โดยใช้ภาพยนตร์ที่ออกอากาศทางวิทยุประเทศอังกฤษ เมื่อปี ค.ศ.1980 มีภาพยนตร์ที่จัดบริการเสียงบรรยายภาพฉายให้ผู้มีความบกพร่องทางการเห็นครั้งแรกที่เมืองน็อตติ้งแฮมเชียร์ ประเทศเยอรมันจัดฉายภาพยนตร์เสียงบรรยายภาพในเทศกาลเมืองคานส์เมื่อปี ค.ศ.1989 (Orero, 2007) ในปี ค.ศ.1981 สหรัฐอเมริกาได้จัดให้มีบริการเสียงบรรยายภาพในการแสดงละครเวทีที่โรงละครในกรุงวอชิงตัน (Audio Description Coaltion, 2016) และต่อมาเสียงบรรยายภาพก็ได้ขยายตัวเป็นวงกว้างในกิจการด้านโทรทัศน์ ทั้งยุโรป อเมริกาเหนือ ออสเตรเลียและภูมิภาคอื่นๆของโลก เนื่องจากการขับเคลื่อนสิทธิของผู้พิการและระเบียบเกี่ยวกับการจัดให้มีบริการเข้าถึงสื่ออย่างเท่าเทียมเกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม (อารดา ครุจิตและคณะ, 2558)

ปัจจุบันประเทศไทย ได้นำเสียงบรรยายภาพ (Audio Description) มาประยุกต์ใช้จริงในวงการอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย โดยภาพยนตร์เรื่องแรกที่มีเห็นให้ชัดเจนเกิดขึ้นในโครงการ “บอดเห็นผี” ของสถาบันคนตาบอดแห่งชาติเพื่อการวิจัยและพัฒนา ได้นำเรื่อง “นางนาก” ของผู้กำกับนนทรีย์ นิมิตบุตร กลับมาฉายเมื่อวันที่ 29 มิถุนายน 2557 และให้ผู้มีความบกพร่องทางการเห็นเข้าถึงสื่อและเติมเต็มอารมณ์สนุกกับภาพยนตร์ไม่ต่างจากการดูภาพยนตร์ของคนธรรมดาทั่วไป

ในส่วนของรายการโทรทัศน์นั้นมีการผลิตสื่อเสียงบรรยายภาพเป็นครั้งแรก คือรายการ “อร่อยอย่างยิ่ง”ทางสถานีโทรทัศน์แห่งประเทศไทยและรายการ “กินอยู่คือ” ทางสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอสผลิตเสียงบรรยายภาพโดยคณะวารสารศาสตร์ศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ภายใต้โครงการความร่วมมือกับสำนักงาน กสทช. สถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอสและสถานีวิทยุแห่งประเทศไทย เพื่อทดลองด้านการจัดให้มีบริการเสียงบรรยายภาพทางโทรทัศน์และต่อมาจึงมีการผลิตเสียงบรรยายภาพเป็นลำดับ (อารดา ครุจิต, 2557)

พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ.2551 มาตรา 36 ระบุว่า เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของคนพิการและคนด้อยโอกาสให้เข้าถึงหรือรับรู้

และใช้ประโยชน์จากรายการของกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ได้อย่างเสมอภาคกับบุคคลทั่วไป คณะกรรมการอาจกำหนดมาตรการส่งเสริมใด ๆ เพิ่มเติม เพื่อให้ผู้รับใบอนุญาตพิจารณา ปฏิบัติตามความเหมาะสม โดยคณะกรรมการอาจพิจารณาสนับสนุนค่าใช้จ่ายจากกองทุนหรือ สนับสนุนหรือส่งเสริมด้วยวิธีการอื่นก็ได้ เพื่อให้มาตรการที่กำหนดตามวรรคหนึ่งเหมาะสมต่อคนพิการและคนด้อยโอกาสให้คณะกรรมการรับฟังความคิดเห็นหรือเปิดโอกาสให้คนพิการและคนด้อยโอกาสมีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรการดังกล่าวด้วยบริการที่เหมาะสมเพื่อประโยชน์ของคนพิการและคนด้อยโอกาสตามวรรคหนึ่ง อาจหมายความรวมถึง บริการกระจายเสียงที่ออกอากาศรายการอ่านหนังสือเต็มเวลา หรือบริการโทรทัศน์ที่จัดให้ มีล่ามภาษามือ บริการคำบรรยายเป็นอักษรวิ่ง หรือบริการคำบรรยายเป็นเสียง สำหรับรายการที่นำเสนอข้อมูลข่าวสารสาธารณะ (ราชกิจจานุเบกษาเล่มที่ 125 ตอนที่ 42 ก, 2551) และแผนแม่บทกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2555 - 2559) ยุทธศาสตร์การส่งเสริมสิทธิเสรีภาพในการสื่อสาร มุ่งเน้นให้เกิดการเข้าถึงหรือรับรู้ข้อมูลข่าวสารอย่างทั่วถึง เสมอภาคและหลากหลาย รวมทั้งเผื่อส่งเสริมให้คนพิการ คนสูงอายุ หรือคนด้อยโอกาส สามารถเข้าถึงหรือรับรู้ และใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสารได้อย่างเท่าเทียมกับประชาชนทั่วไป

จากข้อมูลข้างต้นนั้นแสดงให้เห็นได้ว่าภาครัฐได้มีนโยบายการใช้สื่อลักษณะนี้เพื่อให้กลุ่มผู้ที่บกพร่องทางการเห็นเข้าถึงข้อมูลจากการได้รับชมสื่อประเภทภาพยนตร์และสื่อโทรทัศน์ ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องความบันเทิงหรือการรับรู้ข้อมูลข่าวสารหรือกระทั่งเรื่องของการให้ความรู้และจากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลของผู้วิจัย ก็ยังไม่พบว่าในประเทศไทยมีการผลิตรายการสื่อเสียงบรรยายภาพในรูปแบบรายการโทรทัศน์เพื่อการสอนให้กับนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการมองเห็น ปัจจุบันพบได้ว่าส่วนใหญ่การใช้สื่อการสอนกับผู้เรียนที่บกพร่องทางการเห็นจะเน้นการใช้หนังสือเสียง (Daisiy Book) เป็นสื่อสำหรับการเรียนรู้ ซึ่งการเรียนรู้ของกลุ่มผู้ที่มีความบกพร่องทางการเห็นนั้น ผู้สอนต้องคำนึงถึงธรรมชาติของผู้เรียนกลุ่มนี้ โดยทั่วไปแล้วผู้เรียนที่บกพร่องทางการเห็นจะเรียนรู้สิ่งต่างๆ ผ่านทางการได้ยินและการสัมผัส โดยสื่อที่สนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียนกลุ่มนี้ จะแบ่งได้ 2 ประเภทหลัก ได้แก่ สื่อประเภทกายสัมผัส (Tactual Aids) และสื่อประเภทโสตสัมผัส (Auditory Aids) และสื่อเสียงบรรยายภาพจัดอยู่ในสื่อประเภทโสตสัมผัส (Auditory Aids) โดยผู้เรียนจะรับรู้จากทางหู (การฟัง) ช่วยพัฒนาทักษะการฟังให้ผู้บกพร่องทางการเห็นได้เรียนรู้และเสียงบรรยายภาพของรายการจะอธิบายสภาพแวดล้อมจากรายการโทรทัศน์หรือภาพยนตร์นั้นๆได้ หากเป็นรายการโทรทัศน์ที่เน้นการสอนที่ได้พัฒนาเป็นสื่อเสียงบรรยายภาพ จะแตกต่างจากหนังสือเสียง (Daisiy Book) เนื่องจากหนังสือเสียงเป็นการแปลงตัวข้อความในหนังสือ แต่รายการโทรทัศน์ที่เน้นการสอนที่ได้พัฒนาเป็นสื่อเสียงบรรยายภาพ จะเป็นการบอกเล่าของประเด็นสำคัญของรายการ จึงสร้างประสบการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน

ในปัจจุบันพบว่ามีมหาวิทยาลัยหลายแห่งมีนักศึกษาที่มีความพิการร่วมเรียนกับนักศึกษาปกติและมีศูนย์บริการสนับสนุนนักศึกษาพิการ (DSS Center) เป็นผู้ช่วยเหลือในการเรียนของนักศึกษา เช่น มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาสุโขทัยธรรมธิราช มหาวิทยาลัยสวนดุสิต เป็นต้น

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชเป็นมหาวิทยาลัยหนึ่งที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาพิการเข้ามาเรียนและเรียนแบบเดียวกันกับนักศึกษาปกติซึ่งมีศูนย์บริการสนับสนุนนักศึกษาพิการ (DSS Center) เป็นผู้ช่วยเหลือในการเรียนของนักศึกษา โดยมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชนั้นเป็นมหาวิทยาลัยเปิดที่มีระบบการจัดการเรียนการสอนแบบไม่มีชั้นเรียน ผู้เรียนและผู้สอนอยู่ไกลกัน แต่สามารถมีกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกันได้โดยอาศัยสื่อประสม ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์เป็นสื่อหลัก และมีสื่อวิทยุกระจายเสียง สื่อวิทยุโทรทัศน์ ดีวีดี ซีดีเสียง ซีดีรอม สื่อผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และการพบกันระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน ณ ศูนย์บริการการศึกษาเท่าที่จำเป็น

สำหรับนักศึกษาที่มีความพิการทางกายหรือการเคลื่อนไหว มหาวิทยาลัยจัดสถานที่ให้มีทางลาดและห้องน้ำสำหรับผู้พิการในอาคารที่ใช้ฝึกอบรม จัดให้มีห้องสอบพิเศษในชั้นล่างอาคารของสนามสอบทุกจังหวัดทั่วประเทศ ส่วนนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการเห็นจะจัดเทปข้อสอบเสียงสำหรับการสอบ เครื่องช่วยในการเห็นสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการเห็นเลือนราง เป็นต้น โดยมหาวิทยาลัยยึดมั่นในปรัชญาการศึกษาตลอดชีวิต ขยายโอกาสทางการศึกษาให้แก่คนทุกเพศ ทุกวัย ทุกพื้นที่ รวมทั้งผู้มีความบกพร่องทางด้านร่างกายให้สามารถเรียนรู้และได้รับบริการการศึกษาเป็นพิเศษด้วยสื่อประสมและเทคโนโลยีต่างๆที่จะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้ และปัจจุบันมหาวิทยาลัยมีผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นจำนวนประมาณ 50 คน โดยเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีความบกพร่องทางการเห็นสมัครเรียนในหลักสูตรที่มหาวิทยาลัยเปิดสอนได้เช่นเดียวกับผู้เรียนปกตินั้น ซึ่งปัจจุบันสื่อของนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางกรเห็นนั้นมีเพียงหนังสือเสียงเดซี (DAISY : Digital Accessible Information System) ในบางชุดวิชาเท่านั้น ซึ่งหนังสือเสียงเดซีเข้าถึงได้บางกลุ่มเท่านั้นเนื่องจากผู้ที่มีความบกพร่องทางการมองเห็นแบ่งเป็นกลุ่มที่มีความชำนาญการใช้เทคโนโลยีและไม่ชำนาญเทคโนโลยี

จากข้อมูลการสัมภาษณ์นักศึกษาผู้บกพร่องทางการมองเห็น มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชรายหนึ่งได้บอกว่า “ปัจจุบันเรียนโดยใช้สื่อสิ่งพิมพ์โดยเวลาอ่านหนังสือจะใช้เครื่องช่วยขยายตัวหนังสือให้มีขนาดใหญ่ขึ้นเพื่อความสะดวกในการอ่าน ถ้ามหาวิทยาลัยมีสื่อหรือเครื่องมือที่ช่วยเสริมการเรียนรู้ให้กับนักศึกษาพิการจะเป็นสิ่งที่ช่วยอำนวยความสะดวกให้กับพวกตนเป็นอย่างมาก ซึ่ง ณ ตอนนี้ตนมองว่าสื่อของผู้พิการทางการเห็นของมหาวิทยาลัยนั้นยังไม่เพียงพอกับการให้บริการ”นักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการมองเห็นจึงยังคงใช้สื่อหลักและสื่อเสริมในการเรียนการสอนเช่นเดียวกับผู้เรียนปกติ ซึ่งเป็นความลำบากที่จะให้ผู้เรียนกลุ่มนี้เข้าถึงข้อมูล ข่าวสารและความรู้ได้เท่าเทียมกับผู้เรียนปกติ ซึ่งการผลิตสื่อภาพและเสียงของมหาวิทยาลัยนั้นยังไม่เคยมีการผลิตสื่อเสียงบรรยายภาพเพื่อให้สอดรับกับความต้องการของผู้นักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการมองเห็น โดยขณะนี้สื่อเสริมของมหาวิทยาลัยสำหรับผู้เรียนปกติที่เผยแพร่ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ สื่อดีวีดี สื่อซีดีรอม หรือสื่อทางอินเทอร์เน็ต เป็นสื่อภาพและเสียงที่ต้องรับรู้ทางตาและหูแล้วส่งไปยังสมองเพื่อประมวลผลการรับรู้ภาพและเสียงนั้นๆ ทำให้ผู้เรียนเกิดจินตนาการและจดจำได้ดีแต่สำหรับนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการมองเห็นไม่สามารถเห็นภาพได้ ไม่ว่าจะเป็นภาพประกอบการบรรยายในรายการสารคดี ภาพกราฟิก ภาพ PowerPoint ฯลฯ จะรับรู้ได้

เพียงการได้ยินเสียงเท่านั้น การรับรู้จึงด้อยลงและจินตนาการตามบางช่วงไม่ได้

ดังนั้นการผลิตสื่อภาพและเสียงสำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการมองเห็นจึงจำเป็นต้องเพิ่มเติม เสียงบรรยายภาพในการบรรยายสิ่งต่างๆ ของภาพที่ปรากฏในสื่อโทรทัศน์เพื่อการสอนนั้นๆ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการมองเห็นเพื่อให้เกิดความเข้าใจ ความเพลิดเพลินและเกิดการเรียนรู้มากขึ้น ซึ่งในงานวิจัยของ Siri and Nina (2013) ผลการวิจัยค้นพบว่าการใช้วีดีโอที่มีเสียงบรรยายภาพกับการสอนผู้เรียนที่บกพร่องทางการเห็นจะช่วยในเรื่องของการมีส่วนร่วมและความผูกพันทางอารมณ์กับสถานการณ์ ดังนั้นหากใช้สื่อเสียงบรรยายภาพมาพัฒนารายการเพื่อการสอนจะเกิดผลดีกับผู้เรียน และเทคโนโลยีปัจจุบันก็มีประสิทธภาพที่ช่วยในกระบวนการผลิตและเผยแพร่ได้เป็นอย่างดี ผู้เรียนจะสามารถเข้าถึงสื่อได้สะดวกรวดเร็ว ไม่จำกัด เรียนรู้ได้ด้วยตนเองทุกที่ทุกเวลาตามความต้องการของผู้เรียนโดยไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่น เพื่อทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพสูงสุดต่อผู้เรียน มหาวิทยาลัยจึงควรให้การสนับสนุนการผลิตสื่อเสียงบรรยายภาพ ประกอบกับคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ได้มีประกาศ เรื่องหลักเกณฑ์การจัดทำผังรายการสำหรับการให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ พ.ศ.2556 ข้อ 10 กำหนดให้ผู้รับใบอนุญาตจัดให้มีการให้บริการเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของคนพิการและคนด้อยโอกาสให้เข้าถึงหรือรับรู้และใช้ประโยชน์จากรายการของกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ได้อย่างเสมอภาคกับบุคคลทั่วไป อย่างน้อยวันละ 60 นาที (ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่องหลักเกณฑ์การจัดทำผังรายการสำหรับการให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ พ.ศ.2555-2559) ซึ่งในปัจจุบันมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมธิราชมีสถานีโทรทัศน์ STOU ในการดูแลของมหาวิทยาลัยและยังไม่มีรายการรูปแบบสื่อเสียงบรรยายภาพออกอากาศของสถานี จากข้อมูลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงเห็นว่าควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนาสื่อเสียงบรรยายภาพเพื่อการเรียนการสอนทางไกล สำหรับนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการมองเห็นของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เพื่อเป็นช่องทางหนึ่งในการสร้างความเข้าใจและเกิดความรู้ในเนื้อหาวิชานั้นให้กับนักศึกษา โดยผู้วิจัยเห็นว่าสื่อเสียงบรรยายภาพในการศึกษาจะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักศึกษานั้นเพิ่มขึ้น เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและส่งผลทำให้เกิดความพึงพอใจต่อการเรียนทางไกล โดยอาจจะเพิ่มอัตราผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นและลดอัตราการลาออกกลางคันของนักศึกษาบกพร่องทางการมองเห็น อีกทั้งจะเป็นพื้นฐานต้นแบบนำไปพัฒนาใช้อย่างเต็มรูปแบบในชุดวิชาอื่นๆของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชต่อไป

2.วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อพัฒนาสื่อเสียงบรรยายภาพเพื่อการเรียนการสอนทางไกลสำหรับนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการมองเห็นของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

2.2 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้สื่อเสียงบรรยายภาพเพื่อการเรียนการสอนทางไกล สำหรับนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการมองเห็นของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

2.3 เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อสื่อเสียงบรรยายภาพเพื่อการเรียนการสอนทางไกลสำหรับนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการมองเห็นของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

3.ขอบเขตการวิจัย

3.1 ด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการพัฒนาสื่อเสียงบรรยายภาพเพื่อการเรียนการสอนทางไกลสำหรับนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการมองเห็นของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ผู้วิจัยเลือกใช้ชุดวิชา 10151 ไทยศึกษา เนื่องจากวิชานี้เป็นวิชาพื้นฐานที่นักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมธิราชต้องผ่านการศึกษารายวิชานี้ โดยผู้วิจัยทำการวิเคราะห์เนื้อหาและปรึกษาประธานและคณะกรรมการผลิตชุดวิชา 10151 ไทยศึกษา แล้วจัดทำหมวดหมู่ของเนื้อหาตามลำดับการเรียนรู้และนำเนื้อหามาปรับปรุงเพื่อใช้พัฒนาเป็นสื่อเสียงบรรยายภาพเพื่อการเรียนการสอนทางไกลสำหรับนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการมองเห็นของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ชุดวิชา 10151 ไทยศึกษา แบ่งออกเป็น 4 หัวข้อ ดังนี้

หัวข้อที่ 1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับนาฏศิลป์ไทย

หัวข้อที่ 2 เทคโนโลยีไทย

หัวข้อที่ 3 ประเพณีและพิธีกรรมไทย

หัวข้อที่ 4 ทัศนศิลป์ไทย

โดย 4 หัวข้อดังกล่าวจะถูกพัฒนาเป็นรายการสอนเสริมทางไกลสำหรับผู้บกพร่องทางการมองเห็น ประกอบชุดวิชาไทยศึกษา จำนวน 4 รายการ (ความยาว 25-30 นาที ตามผังรายการการออกอากาศของสถานี STOU Channel)

3.2 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้ที่บกพร่องทางการมองเห็นที่มีสถานะเป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย

3.3 ด้านเวลา

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระยะเวลาในการวิจัย ดังนี้

การพัฒนาสื่อเสียงบรรยายภาพเพื่อการเรียนการสอนทางไกลสำหรับนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการมองเห็นของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ชุดวิชา 10151 ไทยศึกษา ช่วงเวลาตั้งแต่เดือน มิถุนายน 2561 – กรกฎาคม 2562

3.4 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

3.4.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ สื่อเสียงบรรยายภาพที่พัฒนาเป็นรายการสอนเสริมทางไกลสำหรับผู้บกพร่องทางการมองเห็น จำนวน 4 เรื่อง

3.4.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ ความพึงพอใจต่อรายการสอนเสริมทางไกลสำหรับผู้บกพร่องทางการมองเห็น

4.กรอบแนวคิดการวิจัย

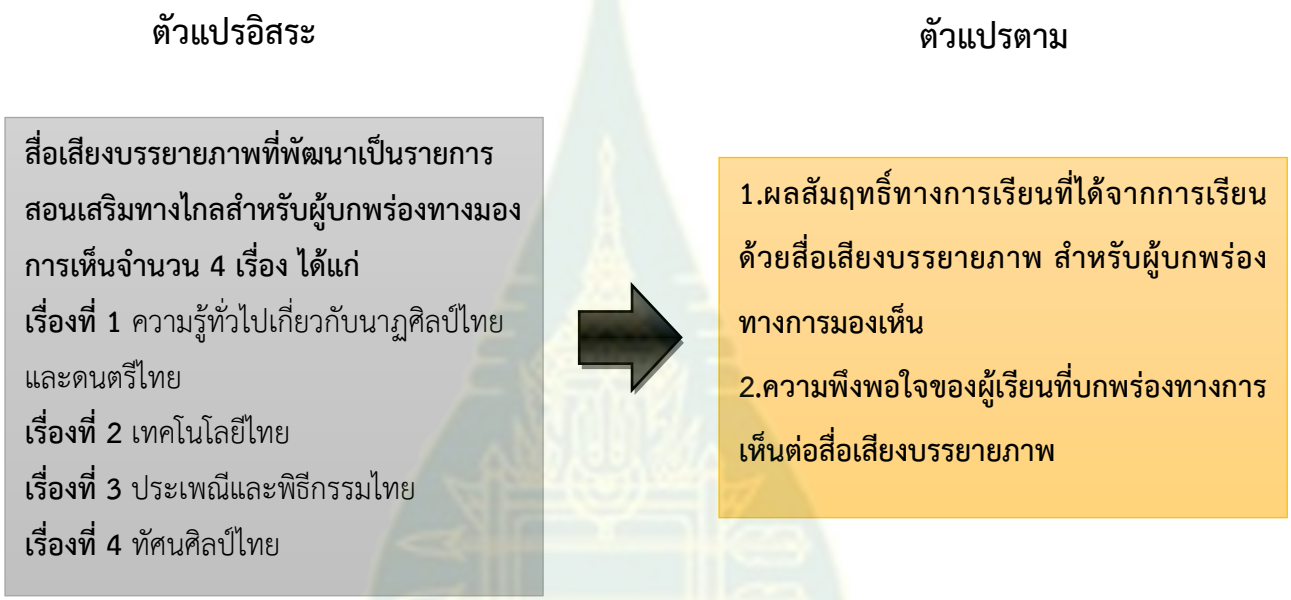

ภาพที่ 1-1 กรอบแนวคิดการวิจัย

5. สมมติฐานการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนมีความบกพร่องทางการมองเห็นที่เรียนด้วยรายการสอนเสริมทางไกลสำหรับผู้บกพร่องทางการมองเห็น ประกอบชุดวิชาไทยศึกษา ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6. **นิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ**

6.1 สื่อเสียงบรรยายภาพ หมายถึง สื่อโทรทัศน์ที่มีการให้ข้อมูลด้านภาพที่จำเป็นและสำคัญ โดยการลงเสียงบรรยายอธิบายลักษณะของตัวละคร สถานที่ เสื้อผ้า ภาษากายและการแสดงออกทางสีหน้า เพื่อสร้างความเข้าใจและความเพลิดเพลินแก่กลุ่มผู้มีความบกพร่องทางการมองเห็น

6.2 รายการสอนเสริมทางไกลสำหรับผู้บกพร่องทางการมองเห็น หมายถึง รายการสอนเสริมทางไกลประกอบเอกสารการสอนชุดวิชาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชที่พัฒนาให้มีเสียงบรรยายภาพใช้สำหรับนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการมองเห็น

6.3 การเรียนการสอนทางไกล หมายถึง การเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชที่ใช้ระบบการเรียนการสอนทางไกลที่ผู้เรียนสามารถศึกษาได้ด้วยตนเองโดยไม่ต้องเข้าชั้นเรียนตามปกติ การถ่ายทอดความรู้เพื่อให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้เรียนจะกระทำอย่างเป็นระบบ โดยมีการถ่ายทอดเนื้อหาสาระที่เป็นมวลประสบการณ์ผ่านสื่อและเทคโนโลยีต่างๆอย่างหลากหลายในลักษณะของสื่อประสม

6.4 สื่อเสียงบรรยายภาพที่พัฒนาเป็นรายการสอนเสริมทางไกลสำหรับผู้บกพร่องทางการเห็น คือ สื่อประกอบเอกสารการสอนชุดวิชาไทยศึกษา สำหรับผู้บกพร่องทางการเห็น โดยขั้นตอนการพัฒนาประกอบไปด้วย 5 ขั้นตอน การวิเคราะห์ การออกแบบ การพัฒนา การนำไปใช้และการประเมินผล

6.5 ความพึงพอใจ หมายถึง ความคิดเห็นและความรู้สึกของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนด้วยสื่อเสียงบรรยายภาพ สำหรับการเรียนการสอนทางไกล ใช้แบบสอบถามปลายปิดถามถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับการสร้างความเข้าใจของเนื้อหา การจินตนาการภาพ ความเหมาะสมเชิงเทคนิค และใช้แบบสอบถามปลายเปิดสัมภาษณ์เชิงลึกถึงความรู้สึกของผู้เรียนต่อสื่อเสียงบรรยายภาพในการสนับสนุนการเรียนรู้

6.6 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลการเรียนที่ได้จากคะแนนการทำแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของผู้เรียน ที่เรียนด้วยสื่อเสียงบรรยายภาพ สำหรับการเรียนการสอนทางไกลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

6.7 ผู้เรียนที่บกพร่องทางการเห็น หมายถึง บุคคลที่มีสถานภาพเป็นนักศึกษาพิเศษของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชที่สูญเสียการมองเห็นหรือเป็นผู้มีสายตาเลือนราง

7.ประโยชน์ที่ได้รับ

7.1 ใช้เป็นสื่อประกอบการเรียนรู้ชุดวิชาไทยศึกษา สำหรับนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการมองเห็นของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

7.2 ใช้เป็นต้นแบบในการพัฒนาสื่อเสียงบรรยายภาพ สำหรับนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการมองเห็นของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชในชุดวิชาอื่นๆ ของมหาวิทยาลัย

7.3 ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหรือปรับใช้ในการสร้างสื่อเสียงบรรยายภาพ สำหรับมหาวิทยาลัยอื่นๆที่มีผู้มีความบกพร่องทางการมองเห็นศึกษาอยู่